

เอกสารคำแนะนำทางวิชาการ ฉบับที่ ๕ ประจำเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖ คำแนะนำเรื่อง การระบาดของไรแดงมันสำปะหลัง

ภาวะที่อากาศร้อน แห้งแล้ง ฝนทิ้งช่วง เป็นสภาพที่เหมาะสมต่อการระบาดของไรแดงมันสำปะหลัง พื้นที่ใดประสบกับภาวะดังกล่าว เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังควรหมั่นสำรวจแปลงปลูก เมื่อเริ่มพบการระบาด จะได้ป้องกันกำจัดทันก่อนที่มันสำปะหลังแสดงอาการรุนแรงซึ่งกระทบต่อการให้ผลผลิต

ไรแดงหม่อน หรือไรแดงมันสำปะหลัง (Mulberry red mite : *Tetranychus truncatus* Ehara) : เป็นศัตรูที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของมันสำปะหลัง ตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ดูดกินน้ำเลี้ยงอยู่ที่บริเวณใต้ใบและสร้างเส้นใยอยู่เหนือผิวใบบริเวณที่ไรดูดทำลายอยู่ ผลของการดูดกินน้ำเลี้ยงของไรตรงบริเวณใต้ใบ มีผลทำให้หน้าใบเกิดจุดประดำขาว โดยเฉพาะตามแนวเส้นใบ ต่อมาขยายแผ่กว้างขึ้น ทำให้หน้าใบทั้งหมดมีสีขาวซีด ใบกระด้าง กรอบ หากระบาดรุนแรง ใบร่วงหลุดจากต้น นอกจากนี้ไรแดงมันสำปะหลัง อาจพบการระบาดของไรแมงมุมคันชวาและไรแดงชมพู

ไรแมงมุมคันชวา (Kanzawa spider mite : *Tetranychus kanzawa* Kishida) : ลักษณะตัวกลมรูปไข่ ลำตัวสีแดงสด สองข้างลำตัวมีแถบสีดำ มีตาเป็นจุดสีแดงอยู่บนสันหลังด้านข้างลำตัวทั้งสองข้าง ตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ดูดกินน้ำเลี้ยงอยู่ที่บริเวณใต้ใบ โดยสร้างใยปกคลุมผิวใบบริเวณที่ไรอยู่อาศัยรวมกัน ใบมันสำปะหลังที่ถูกทำลาย เกิดปื้นแดง ไหม้เป็นสีน้ำตาลและขาดทะเลลุ ชะงักการเจริญเติบโต

ไรแดงชมพู (Rose apple red mite : *Oligonychus biharensis* Hirst) ไรชนิดนี้เป็นศัตรูของไม้ผลและไม้ดอก ในมันสำปะหลัง พบระบาดเป็นครั้งคราว ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงด้านหน้าใบ เกิดเป็นจุดประสีต่างขาว ใบแห้ง หลุดร่วงได้ ไรชนิดนี้ไม่สร้างเส้นใย

หากการระบาดไม่รุนแรง เก็บใบมันสำปะหลังที่พบโร ไปเผาทำลาย กรณีที่มีการระบาดรุนแรง กลุ่มกีฏวิทยา สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร ได้แนะนำชนิดและอัตราของสารฆ่าไรที่มีประสิทธิภาพในการกำจัด ดังนี้

- ไพริดาเบน (pyridaben) ๒๐% ดับบลิวพี อัตรา ๑๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- เฟนบูทาติน ออกไซด์ (fenbutatin oxide) ๕๕% เอสซี อัตรา ๑๐ มิลลิลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร
- สไปโรมีซิเฟน (spiromesifen) ๒๔% เอสซี อัตรา ๖ มิลลิลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร
- เตตราไดฟอน (tetradifon) ๗.๒๕% อีซี อัตรา ๕๐ มิลลิลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อามีทราซ (amitraz) ๒๐% อีซี อัตรา ๔๐ มิลลิลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร

ในการใช้สารฆ่าไร พ่นให้ทั่วบริเวณใต้ใบและหลังใบ พ่นสารเฉพาะบริเวณที่พบการทำลายของไรเท่านั้น ไม่ควรพ่นสารชนิดเดียวกันติดต่อกันเกิน ๓ ครั้ง ควรสลับชนิดสารเพื่อป้องกันการต้านทานต่อสาร

แหล่งที่มา : ข้อมูล/ภาพ ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์ กรมวิชาการเกษตร

รวบรวมโดย : นายธราทิพย์ ปาณะระ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่

กรมส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ ๐ ๕๓๙๐ ๘๖๕๐